

“Flikken” op speed.

Romans en verhalen van Christophe Vekeman

In de jaren '80 van de vorige eeuw werd de Vlaamse literatuur gedomineerd door twee even baldadige als succesvolle “mooie jonge goden”: Tom Lanoye en Herman Brusselmans.

Geïnspireerd door Amerikaanse schrijvers als Salinger, Bukowski en Easton Ellis dienden zij de Vlaamse letterkunde een stevige dosis rock'n roll toe. Hun literaire mix werd door velen fel gesmaakt, niet het minst door de jongeren, die beide schrijvers ook kenden van hun talrijke tv-optredens. Ook in de jaren '90 bleef de roem van Lanoye en Brusselmans onverminderd voortbestaan.

Maar net als schrijvers worden lezers ouder. Sommige van die lezers gooiden in de jaren '90 hun acnézalfjes weg en namen in één vlotte beweging de pen ter hand, naar het voorbeeld van de mooie jonge goden die hen hadden leren lezen. In het kielzog van Lanoye en Brusselmans debuteerde in Vlaanderen een aantal schrijvers die voortbouwden op de rock'n roll literatuur uit de jaren '80. In 1994 publiceerde Paul Mennes zijn eerste roman *Tox*. Twee jaar later verscheen Jeroen Olyslaegers' eerste volwaardige boek *Il faut manger* en in 1999 debuteerde Dimitri Verhulst met de verhalenbundel *De kamer hiernaast*. Nog in datzelfde jaar publiceerde Christophe Vekeman zijn eerste boek *Alle mussen zullen sterven*, een korte roman gevolgd door drie nog kortere verhalen.

Alle mussen zullen sterven gaat over Graf, een ex-rockgitarist die met zijn groep “Graf & The Crap” ooit één hitje heeft gehad, “Another Man's World”. Graf heeft één grote liefde in zijn leven: een Opel Kadett. Aan alle andere dingen houdt hij een “leeg en nutteloos” gevoel over. Het grootste deel van de tijd probeert Graf dit gevoel te verdrijven door andere mensen op te zoeken (vooral de rijke drugdealer Raymond is een populair tijdverdrijf), door zich suf te drinken of door joints te roken of cocaïne te snuiven. Na een bezoek aan Raymond blijkt de achterraut van Grafts Kadett ingegooid te zijn met een rode biljartbal. Het hele verdere boek bestaat uit feestjes en bezoekjes waarop flink wat gezopen en gebruikt wordt en uit bespiegelingen van Graf, die probeert te achterhalen wie zijn Kadett zo toegetakeld heeft. Op het einde van het verhaal blijkt Elsje de schuldige te zijn, een labiele vriendin van Graf, en niet François, de vriend van Dorothy, een meisje waar Graf mee aanpapt. Het inzicht komt echter te laat: als duidelijk wordt dat Elsje de schuldige is, heeft Graf al lang wraak genomen op de vermeende dader François en hem met zin voor sadisme vermoord. Niet dat Graf daar wakker van ligt, overigens. Zijn leven gaat na de moord onverstoord verder en zonder wroeging deelt hij het bed met Dorothy.

Vekemans debuut bezit meer diepgang dan uit deze samenvatting van het verhaal af te leiden valt. Zo blijkt Grafts liefde voor zijn Kadett te maken te hebben met de dood van zijn moeder, die door een Kadett werd aangereden. Tegen anderen vertelt hij echter dat zijn moeder door een Opel Ascona werd aangereden. Door dit soort van subtiliteiten krijgt het hoofdpersonage toch wat psychologische diepgang mee, maar helaas tref je veel te weinig spitsvondigheden van dat soort aan in *Alle müssen zullen sterben*. Vaker moet je je als lezer ergeren aan geforceerde beeldspraak, zoals in deze passage: “Risico’s zijn als vrouwen, zei Drummer altijd, ze zijn er om genomen te worden. Maar in dit geval was het risico een aids-lijdster.” Vekemans eerste boek laat de lezer achter met een leeg en nutteloos gevoel. Je leest er een soort Brusselmans – één met minder gevoel voor humor, maar meer zin voor plot.

Het is vooral wegens deze laatste eigenschap dat Vekemans tweede boek, *Iedereen kan het*, een heel wat betere indruk nalaat. *Iedereen kan het* is een lekker ouderwets detectiveverhaal dat van begin tot eind vol spanning zit en door enkele onvoorspelbare plotwendingen blijft verrassen. Het verhaal is nogal ingewikkeld en ik kan het hier niet voldoende samenvatten, maar van de omschrijving op de achterflap als zou *Iedereen kan het* een “met ziedende vaart geschreven, ingenieuze *roman noir*” zijn, is geen woord gelogen. Harry, een privé-detective, raakt verstrikt in een web van intriges als hij en zijn gokverslaafde baas Charles de opdracht krijgen de vrouw van een rijke man in een rolstoel op overspel te betrappen. Terwijl Harry zijn opdracht - die alsmaar langer blijft aanslepen - uitvoert, zien we af en toe door de kieren van het verhaal hoe zijn relatie met zijn vrouw daaronder te lijden heeft. Harry is dan ook een veel overtuigender en een veel boeiender personage dan Graf uit *Alle müssen zullen sterben*. Door de psychologische diepgang, de volgehouden spanning en de strak gehouden plot kan *Iedereen kan het* (de titel slaat trouwens op het overhalen van de trekker bij een moord) de vergelijking doorstaan met het beste wat Amerikaanse schrijvers in dit genre hebben geschreven. Het boek lijkt ook zó verfilmbaar. Misschien moet iemand dat maar eens doen. Het zou een *Flikken* op speed kunnen opleveren.

Na zo’n veelbelovende tweede roman was het uitkijken naar een nieuw boek van Vekeman. In oktober 2002, niet toevallig vlak voor de jaarlijkse Antwerpse boekenbeurs, werd *Wees maar niet bang* aan het publiek voorgesteld, een bundeling van vijf verhalen waarvan enkele al eerder verschenen in het tijdschrift *De brakke hond*.

Helaas lost dit boek de hooggestemde verwachtingen na *Iedereen kan het* geenszins in. Je krijgt er soms nog enigszins inspirerende (“Werner, Esmée en de hitte”), soms bijzonder slaapverwekkende (“Nooit meer klagen”) verhalen te lezen over overjarige pubers; gefrustreerde *losers* en mythomane marginalen. De verveling die deze verhalen opwekken, zal

vast wel bedoeld zijn en hoogstwaarschijnlijk wil Vekeman er existentiële twijfel, angst, zinloosheid en gruwel in verwoorden, maar dat levert niet bepaalde overtuigende literatuur op, laat staan grootse. Net als in *Alle müssen zullen sterven* staan de verhalen in *Wees maar niet bang* vol stilistische eigenaardigheden die het leesplezier aanzienlijk verstoren. Middenin een voor de rest in een vrij zakelijk register geschreven verhaal legt Vekeman zijn personage Funs de volgende zin in de mond: “Ik vertrok en reed de weg op die het centrum van de stad omvaamt zoals een slotgracht een kasteel [...]” Wat is er plots mis met woorden als “ringweg” of “singel”, woorden die iedereen meteen begrijpt en die bovendien veel beter passen bij de stijl van het verhaal? Misschien moet het heten dat de auteur hier een bepaald type van literair taalgebruik ironisch parodieert. Nou ja, hij doet maar. Aangenaam om lezen is het in elk geval niet.

Wees maar niet bang is voor Vekeman een pijnlijke uitschuiver. Wie boeken als *Iedereen kan het* kan schrijven, moet meer in zijn mars hebben dan dit soort van verhaaltjes waar niemand wat aan heeft. Het zou goed zijn mocht Vekeman nu de tijd nemen om te werken aan een degelijke, spannende, goed geconstrueerde roman. Pas als die geschreven is, zal duidelijk worden of Vekeman ooit de rangen van de mooie jonge goden zal mogen vervoegen. Als dat niet het geval is, is hij wellicht gedoemd voor de rest van zijn carrière in hun schaduw te blijven. Ik denk niet dat dat een aangename plaats is voor schrijvers.

Bart van der Straeten

CHRISTOPHE VEKEMAN, *Wees maar niet bang*, De Arbeiderspers, Amsterdam / Antwerpen, 2002, 174 p.

CHRISTOPHE VEKEMAN, *Iedereen kan het*, De Arbeiderspers, Amsterdam / Antwerpen, 2001, 171 p.

CHRISTOPHE VEKEMAN, *Alle müssen zullen sterven*, De Arbeiderspers, Amsterdam / Antwerpen, 1999, 175 p.